

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1774

Vragen van het lid **Nordkamp** (GroenLinks-PvdA) aan de Staatssecretaris van Defensie over *de problemen met de Scania Gryphus* (ingezonden 11 maart 2025).

Antwoord van Staatssecretaris **Tuinman** (Defensie) (ontvangen 31 maart 2025).

Vraag 1

Bent u op de hoogte van het bericht «Eerst kopen, dan kijken: Defensie komt in de knel met nieuwe vrachtwagens» van Follow the Money?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Welke doctrine lag ten grondslag aan de keuze om de Scania Gryphus aan te schaffen?

Antwoord 2

Defensie heeft binnen het programma «Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen (DVOW)» met het deelproject «Voertuigen 50kN, 100kN, 150kN» ruim 3.000 Scania Gryphus vrachtwagens besteld voor operationele inzet in het kader van de eerste en tweede hoofdtaak. Op 18 augustus 2008 heeft uw Kamer de behoeftestelling voor dit project ontvangen (Kamerstuk 26 396, nr. 72).

Defensie heeft uw Kamer vervolgens op 9 juni 2017 over haar keuze voor de Scania Gryphus geïnformeerd (Kamerstuk 27 830, nr. 201). Defensie heeft met de Scania Gryphus gekozen voor een robuuste vrachtwagen, die zowel in het expeditionair optreden als in gebieden zonder dreiging kan worden ingezet. De Gryphus-voertuigen zijn aangeschaft als transportmiddel om het materieel en de uitrusting van operationele eenheden zelfstandig te vervoeren. Een deel van de voertuigen is bedoeld voor vervoer van personeel of goederen tijdens militaire inzet. Een ander deel van de voertuigen is bedoeld om in combinatie

¹ Follow the Money, 28 februari 2025, Eerst kopen, dan kijken: Defensie komt in de knel met nieuwe vrachtwagens (<https://www.ftm.nl/artikelen/nieuwe-vrachtwagens-voor-defensie-zijn-ongeschikt>)

met de container tijdens militaire inzet als werkplaats of kantoor te fungeren, voor bijvoorbeeld commandovoering.

Vraag 3

Hoe groot is de impact van minder lucht in de banden op het laadvermogen?

Antwoord 3

In 2021 is een hoogte-overschrijding geconstateerd bij de Scania Gryphus *High Operational* (HO) inclusief de ISO-standaard 8-voets container. Op 7 september 2021 heeft Defensie uw Kamer over deze overschrijding geïnformeerd (Kamerstuk 26 396, nr. 116). De leverancier heeft de hoogte-overschrijding eind 2022 verholpen door de bandenspanning te verlagen van een maximale naar een gemiddelde banenspanning. Dit is mogelijk omdat het voertuig in de praktijk minder zwaar wordt beladen en zonder pantsercabine rijdt.

Het verlagen van de bandenspanning heeft geen impact op het laadvermogen van deze voertuigen. Voor zwaardere belading wordt de bandenspanning verhoogd. Doordat bij een hoger gewicht de vering van het voertuig inzakt, is geen sprake van een hoogte-overschrijding. Met deze aanpassingen voldoen alle varianten van de Scania Gryphus aan de geldende Nederlandse en Europese wet- en regelgeving voor de toegestane lengte, breedte, hoogte en het maximum gewicht.

Vraag 4

Waarom zijn de mariniers in Noorwegen verkeerd geïnformeerd over de ontheffing door hun korpsleiding?

Antwoord 4

Het klopt dat in Noorwegen additionele eisen zijn gesteld aan het gebruik van winterbanden. Defensie vraagt een ontheffing aan voor de landen waar met defensievoertuigen niet kan worden voldaan aan de geldende civiele eisen voor winterbanden. In Noorwegen maakt Defensie gebruik van een vrijstelling voor militaire voertuigen, waardoor de Scania Gryphus met de huidige banden mag worden gebruikt op de openbare weg en het militair oefenterrein. Deze informatie is bekend bij de gebruikers.

Vraag 5

Vindt u het ook onverteerbaar dat er geen geschikte winterbanden zijn voor de Scania Gryphus terwijl de behoefte aan inzet in winterse omstandigheden alleen maar toeneemt gezien de hernieuwde focus op hoofdtak 1 en de spanning aan de NAVO-oostflank?

Antwoord 5

De Scania Gryphus is voorzien van zogenaamde Professional Off-Road (POR) banden, waarmee de inzet in winterse omstandigheden mogelijk is. Voor extreme winterse omstandigheden zijn spijkerbanden en sneeuwkettingen beschikbaar. Daarnaast is sinds kort een band met hogere grip beschikbaar, die in extreme winterse omstandigheden ook kan worden gespijkerd. Deze band wordt op korte termijn verworven.

Vraag 6

Waarom moesten er eerst ongelukken gebeuren en een integriteitsmelding gemaakt worden voordat de veiligheidszorgen, die mariniers al langer uitten, serieus werden genomen? Waarom duurde het zo lang voordat deze veiligheidsrisico's met andere krijgsmachtsonderdelen werden gedeeld? Hoe gaat u ervoor zorgen dat dergelijke meldingen in de toekomst sneller opgepakt worden en gedeeld worden met alle onderdelen?

Antwoord 6

Defensie neemt elke melding serieus. In 2022 ontving Defensie een melding van het vermoeden van een misstand bij het verwerven van operationele wielvoertuigen binnen het DVOW-programma. Naar aanleiding van deze melding heeft de secretaris-generaal een onderzoek laten instellen dat begin 2024 is afgerond. Op basis van dit onderzoek is geconcludeerd dat van een misstand geen sprake was. Het onderzoeken van een melding van (het vermoeden van) een misstand moet op zorgvuldige wijze plaatsvinden,

vanwege de ernst van dergelijke meldingen en de bescherming van de belangen van de melder. Dit kost vanzelfsprekend tijd.

Voor systemen zoals de Scania Gryphus geldt dat binnen de materieelorganisatie potentiële risico's en beperkingen doorlopend worden besproken en wanneer relevant gecommuniceerd aan gebruikers. Eind 2022 is aan gebruikers gecommuniceerd dat de huidige banden veilig zijn om mee te verplaatsen over de openbare weg onder winterse omstandigheden. Ook is beproefd dat een alternatief geen significante verbeteringen liet zien. In 2023 volgden een aantal incidentmeldingen in relatie tot het gebruik van de Gryphus in winterse omstandigheden, waaronder één waar sprake was van beperkte materiële schade. Defensie heeft deze meldingen serieus bekeken, maar dit leidde niet tot een ander beeld.

Meldingen van gevaarlijke situaties helpen Defensie om het werk van onze mensen veiliger te maken. Defensie werkt daarom voortdurend aan een positieve meldcultuur waarin het melden van onveilige situaties zo makkelijk mogelijk wordt gemaakt, en meldingen adequaat worden opgepakt. Zo werkt Defensie aan een sterke *just culture*, het verhogen van de meldingsbereidheid en een verdere verbetering van het stelsel van vertrouwenspersonen (Kamerstuk 36 410 X, nr. 82).

Vraag 7

Wat vindt u ervan dat krijgsmachtonderdelen gedwongen worden om om de beperkingen van de Scania Gryphus heen te werken? Het «nieuwe werkpaard van de krijgsmacht» zou toch een solide ruggengraat moeten vormen in plaats van beperking op te leggen?

Antwoord 7

De Scania Gryphus is toegerust voor zijn taken en gebruiksprofiel en voldoet aan alle gestelde operationele en veiligheidseisen en de geldende wet- en regelgeving. Er wordt dus niet om beperkingen heen gewerkt. Het is voor Defensie namelijk te allen tijde van belang dat het materieel voldoet aan de gestelde eisen, de geldende wet- en regelgeving en dat het materieel veilig is voor de gebruikers en anderen.

Vraag 8

Hoe beoordeelt u de uitspraken van aangehaalde interne bronnen die stellen dat de doctrinewijziging van het Korps Mariniers (deels) is ingegeven door de aanschaf van vrachtwagens die lastig op hun schepen passen? Dit is toch de verkeerde volgorde? Deelt u de mening dat materieel aangeschaft dient te worden op basis van een doctrine en niet een doctrine moet worden bedacht op basis van nieuw materieel?

Antwoord 8

Doctrines worden doorlopend aangepast. Hier kunnen verschillende redenen voor zijn, waaronder een veranderende veiligheidssituatie en de opkomst van moderne technologieën. De doctrinewijziging van het Korps Mariniers is ingegeven door de geopolitieke ontwikkelingen en gebaseerd op de toekomstvisie van het CZSK en het toekomstig operationeel optreden van het Korps Mariniers. Deze wijziging is dus niet het gevolg van de aanschaf van een bepaalde type vrachtwagens.

Vraag 9

Wat is volgens u het nut van een logistiek voertuig dat niet geschikt is voor Europese infrastructuur zoals tunnels? Wat voor problemen brengt dit met zich mee voor eventuele mobilisatie richting de NAVO-oostflank?

Antwoord 9

Na aanpassing van de bandenspanning zijn alle varianten van de Scania Gryphus geschikt voor de Europese infrastructuur. Het kan in uitzonderlijk geval voorkomen dat de dimensies van de infrastructuur afwijken, bijvoorbeeld bij smalle bruggen of tunnels die niet hoog genoeg zijn. Defensie houdt bij de planning van verplaatsingen standaard rekening met eventuele afwijkende infrastructuur op de route. Tevens zet Defensie zich binnen het PESCO-project «Militaire Mobiliteit» in om obstakels in de verkeersinfrastructuur te verwijderen, met als doel om militaire bewegingen binnen Europa te

versnellen. Daarnaast is het vergroten van de militaire mobiliteit ook één van de actielijnen in het Witboek Toekomst Europese Defensie van 19 maart 2025.

Vraag 10

Verminderen de problemen van de Scania Gryphus volgens u de gereedheid en inzetbaarheid van de Nederlandse krijgsmachtsonderdelen? Kunt u uw antwoord motiveren?

Antwoord 10

Nee. De Scania Gryphus voldoet aan de gestelde operationele en technische eisen. Zoals bij meerdere systemen zijn ook bij de Gryphus-voertuigen soms problemen. Eventuele tekortkomingen in het ontwerp van de Scania Gryphus zijn en worden door Defensie samen met de leverancier opgelost. De leverancier is contractueel verplicht tot levering van het in de overeenkomst en bijbehorend programma van eisen overeengekomen product. Defensie ziet daarom geen beperkingen voor de gereedheid en inzetbaarheid van de krijgsmacht door de inzet van de Gryphus-voertuigen.

Vraag 11

Is volgens u de keuze voor het ombouwen van een in beginsel civiel product achteraf de juiste gebleken voor militair gebruik? Kunt u uw antwoord motiveren?

Antwoord 11

De Scania Gryphus is ontwikkeld voor militair gebruik op basis van de door Defensie opgestelde functionele eisen. Daar waar mogelijk is de Gryphus voorzien van onderdelen die ook op civiele Scania voertuigen in gebruik zijn en hun deugdelijkheid hebben bewezen. Er is daarom geen sprake van een omgebouwd civiel product.

Vraag 12

Is Scania Gryphus achteraf een miskoop gebleken? Kunt u uw antwoord motiveren?

Antwoord 12

Nee. De Scania Gryphus voldoet aan alle eisen van Defensie en is hiermee geschikt voor de taakstelling en het gebruiksprofiel waar het voertuig voor is aangeschaft. Defensie beschikt met de Scania Gryphus over een robuuste vrachtwagen die in uiteenlopende omstandigheden en in verschillende terreinen effectief kan worden ingezet.

Vraag 13

Kunt u deze vragen afzonderlijk beantwoorden?

Antwoord 13

Ja.